

به بهانه پروژه تطهیر ساواکی بی رحم

اعدام‌های رازآلود ثابتی

خارج شدن پرویز ثابتی از زندگی مخفی که سال ۱۳۹۰ با انجام مصاحبه به صورت محتاطانه آغاز و ۲۲ بهمن ۱۴۰۱ با انتشار عکس حضور او در تجمع معارضان امریکانشین تکمیل شد، جنجال زیادی به پا کرد. حال که پرویز ثابتی، از مدیران ارشد امنیت داخلی ساواک پس از سال‌ها زندگی مخفی، بر آن است که گام به گام حضور بیشتری داشته باشد، آشنایی بیشتر با او خالی از لطف نیست.

به آن با دیده تردید نگاه می‌شد. راز قتل آنها، اردیبهشت ۱۳۵۸ فاش شد. هنگامی که بهمن نادری پور معروف به تهرانی از بازجویان ساواک که مدتی قبل دستگیر شده بود در مصاحبه‌ای تلویزیونی جزئیات کشته شدن این افراد را افشا کرد. نادری پور که در ساواک رهبر عملیات بخش احزاب و دسته‌های کمونیستی و مدتی مسئول آن بود، ۵ سال در کمیته مشترک ضد خرابکاری و پس از آن در کمیته زندان اوین مشغول به کار بود. بنا به گفته‌های او که خود در جریان تیرباران آنها در تپه‌های اوین حضور داشته، ماجرای فرار اساساً دروغ بوده و این ۹ نفر در واقع به خاطر انتقام عملیات متعدد ترور مجاهدین خلق و چریک‌های فدایی خلق چندماه پیش از آن کشته شده‌اند. نادری پور می‌گوید همان روز، جلسه هماهنگی برای این اقدام به دعوت عطاری پور-از مسئولان کمیته مشترک ضد خرابکاری- برگزار شده و «عطاری پور گفت آقای [پرویز] ثابتی در جریان جزئیات طرح هستند و با سرهنگ وزیر (رئیس وقت بازداشتگاه اوین) هم صحبت شده و به هر حال امروز روز اجرای طرح است». فیلم سخنان نادری پور و تصویر اعترافات او در این باره سال‌ها قبل در ایران منتشر شده بود.

حال که پرویز ثابتی قصد حضور در میدان دارد و در دسترس قرار گرفته است؛ باید انتظار داشت پرونده حقوقی جدی و مستندی درباره او در نهادهای حقوقی بین‌المللی تشکیل شود.

رابطه واکنش نینداخته، بلکه گروهی از ایرانیان ساکن خارج از کشور که با جمهوری اسلامی هم دشمن هستند از انتشار این تصویر خشمگین هستند. آنها معتقدند پرویز ثابتی به عنوان مسئول امنیت داخلی ساواک در پنج سال پایانی رژیم شاه، نقش مهمی در سرکوب و شکنجه منتقدان رژیم شاه داشته و باید توسط نهادهای حقوقی قضایی بین‌المللی به جرایم رسیدگی شود.

اعدام رازآلود

مهمترین پرونده‌ای که مورد اشاره مخالفان ثابتی قرار می‌گیرد، ماجرای اعدام مخفیانه ۹ زندانی در ۲۹ فروردین ۱۳۵۴ است. وقتی روزنامه‌ها در خبری غافلگیرکننده از کشته شدن ۹ زندانی معروف گروه‌های مسلح در جریان فرار از زندان خبر دادند. دو نفر از کشته شدگان؛ کاظم ذوالانوار و مصطفی جوان خوشدل از کادرهای رده بالای سازمان مجاهدین خلق و هفت نفر دیگر؛ بیژن جزنی، حسن ضیاء ظریفی، عباس سورکی، محمد چوپان زاده، احمد جلیل افشار، مشعوف کلاتری و عزیز سمرمدی از اعضای سازمان چریک‌های فدایی خلق به رهبری جزنی بودند. خبر روزنامه‌ها حاکی از این بود که این افراد در جریان انتقال از زندانی به زندان دیگر موفق به خلع سلاح مأموران اتوبوس شده و پس از خروج از آن، توسط مأموران اسکورت کننده اتوبوس هدف قرار گرفته و کشته شده‌اند. کشته شدن این ۹ نفر حین فرار، مسأله‌ای بود که تا سال‌ها بعد برای خیلی‌ها غیرقابل قبول بود و

غیرقابل قبول بود و

ازدواج

شهریور ۱۳۵۱ جشن عروسی اش بانسربین غفاری پور که (همنام نام مستعارش بود) در هتل آریا شرایتون تهران برگزار شد. مراسمی که ۱۲ نیروی ساواک تهران حفاظت از آن را بر عهده داشتند. حاصل این ازدواج دو دختر به نام‌های پریسا و پردیس است. در سال‌های پس از انقلاب همیشه درباره اعتقادات دینی ثابتی و بهایی بودن یا نبودش حرف‌هایی زده می‌شد. او در پرسشنامه استخدامش در ساواک نوشته «از بدو تولد در خانواده‌ای بهایی می‌زیسته‌ام و پدر و مادرم بهایی بوده‌اند.» هرچند او در همین پرسشنامه مدعی است از دوران دبیرستان مسلمان بوده، ولی در اسناد بهائیت، نام او با شماره تسجیل ۶۶۳۸۳ وجود دارد. همچنین علاوه بر خانواده خودش، پدر و عموهای همسرش که ارتشی بودند نیز، به بهایی بودن مشهور بوده‌اند.

فرار

آبان ۱۳۵۷، وقتی ثابتی احساس می‌کند رژیم شاه دیگر ماندنی نیست، تقاضای بازنشستگی می‌کند و به فاصله دو سه روز پس از انتصاب به عنوان مشاور ساواک در دهم آبان، با حقوق بالایی بازنشسته شده و از کشور خارج می‌شود. مقصد کجا بود؟ حسین فردوست که سال‌ها قائم مقام ساواک و مسئول دفتر اطلاعات دربار بود، سال‌ها بعد در خاطراتش می‌گوید «ثابتی برای خدا حافظی به دیدنم آمد و گفت که می‌خواهد به آمریکا برود و هم‌تای امریکایی او در سفارت برایش مسجل کرده که در «اسیا» شغلی به او واگذار خواهد شد.»

زندگی در سایه

در سال‌های ابتدایی پس از پیروزی انقلاب ایران، خیلی از شخصیت‌های اطلاعاتی و نظامی رژیم شاه در میدان مبارزه سیاسی و فعالیت برای براندازی انقلاب تازه پیروز شده حاضر بودند. اما پرویز ثابتی جزو معدود افرادی بود که تقریباً هیچ‌گاه مثل بقیه خود را علنی نکرد. در طول چهل و چند سال گذشته، تنها چند عکس و صوت محدود از او منتشر شده بود. اما تقریباً ۱۰ سال قبل بود که ناگهان کتاب خاطرات او که در واقع مشروح گفت‌وگویش با یک پژوهشگر ایرانی بود در امریکا منتشر شد و نام او را مجدداً بر سر زبان‌ها انداخت. حالا پس از ۱۰ سال

دخترش، عکسی از حضور خود، پدرش پرویز و مادرش نسربین در تجمع حامیان رضا پهلوی در امریکا منتشر کرده است. انتشار عکس ثابتی فقط جمهوری اسلامی

مقام امنیتی

پرویز ثابتی با کنفرانس مطبوعاتی فروردین ۱۳۵۰ مشهور شد. وقتی با عنوان «مقام امنیتی» مقابل دوربین و خبرنگاران نشست و ابعاد طرح ناکام چریک‌های فدایی خلق در سیاهکل را تشریح کرد. آن زمان کمتر کسی می‌دانست چهره رونمایی شده ساواک، معاون دوم اداره کل امنیت داخلی ساواک است و در کارنامه‌اش ریاست اداره عملیات و بررسی امنیت داخلی و مسئول بخش کمونیستی را نیز دارد. پس از همین گفت‌وگو بود که ریاست ساواک دستور داد برایش محافظ بگذارند.

پرویز ثابتی متولد ۱۳۱۵ در سنگسر و فرزند حسین ثابتی است. او که چهار برادر و یک خواهر داشت، سال ۱۳۳۷ در رشته حقوق از دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد و پس از مدت کوتاهی معلمی، با نام مستعار پرویز غفاری پور به استخدام ساواک درآمد. دو نفر معرفی، یکی ضرابی مدیرکل اداره ششم (اداری مالی) ساواک و دیگری سیف‌الله شهاب از مدیران اداره کل سوم بودند.

سوابق

او در اداره یکم اداره کل امنیت داخلی، پس از یک سال ریاست «بخش کمونیستی» را بر عهده می‌گیرد و تا سوم مرداد ۱۳۴۵ در همین مسئولیت باقی است. پس از این تا پایان سال ۱۳۴۸ ریاست اداره یکم امنیت داخلی را بر عهده می‌گیرد که مسئولیتش کشف، مراقبت و تعقیب فعالیت‌های

براندازی است. مهمترین بخش‌های زیرمجموعه او، احزاب و گروه‌های کمونیست (۳۱۱) و احزاب و گروه‌های افراطی سیاسی (۳۱۲) در کنار اعراب و بلوچ‌ها (۳۱۳) و اکراد (۳۱۴) است. دو بخش ابتدایی، عملاً جدی‌ترین منتقدان و مخالفان حکومت، یعنی چریک‌های فدایی خلق و روحانیون مذهبی را شامل می‌شود. او در این سال‌ها برای مأموریت و شرکت در دوره‌های آموزشی مختلف، به کشورهای مثل ترکیه، آمریکا و انگلستان نیز سفر می‌کند.

ثابتی از واپسین روزهای ۱۳۴۸ تا ۲۳ فروردین ۱۳۵۲ یکی از دو معاون اداره کل سوم (امنیت داخلی) است. مهمترین مسئولیت او که باعث شهرتش می‌شود مدیرکل امنیت داخلی ساواک در بازه سال‌های ۱۳۵۲ تا هفتم آبان ۱۳۵۷ است. در تمام این سال‌ها امضای ثابتی، پای پرونده اغلب منتقدان، مخالفان و مبارزان رژیم شاه بود. از چریک‌های فدایی خلق و توده‌ای‌ها گرفته که او در خاطرانش آن را «کمونیسم- تروریسم» می‌نامد تا مجاهدین خلق و روحانیان مبارز سراسر کشور و مردم عادی و حتی ضربه زدن به تیمور بختیار اولین رئیس ساواک که در عراق مستقر و ضد رژیم شاه فعال بود. ثابتی در این سال‌ها بخشی از رأس ماشین سرکوب رژیم شاه بود. او از آبان ۱۳۵۵ جازه حمل اسلحه برای حفاظت از خود و از اسفند ۱۳۵۶ با توجه به جایگاه شغلی‌اش، ۲۰ درصد بیش از حقوق عادی‌اش به عنوان «فوق العاده خطرات شغلی» دریافت می‌کند.

